

بررسی عملکرد مراجع حل اختلاف روش‌ها و راهکارهای ارتقاء و بهبود آن

اسماعیل ظریفی آزاد

چکیده:

طرح پژوهشی «بررسی عملکرد مراجع حل اختلاف کار، روش‌ها و راهکارهای ارتقا و بهبود آن» با هدف کلی اثرگذاری بر حوزه اشتغال و تولید در کشور از طریق شناسایی عوامل منفی و مسدود کننده و ارایه راهکار برای حذف یا کاهش آن عوامل و هدف ویژه بررسی و شناسایی نقش مراجع حل اختلاف به عنوان عامل تأثیرگذار بر حوزه کار و اشتغال و تشخیص عوامل و متغیرهایی که موجب ناکارآمدی این مراجع می‌گردند و ارایه راهکار برای حذف یا کاهش تأثیرات منفی آنها بر حوزه کار و اشتغال در کشور تهیه شده است. این طرح پژوهشی در واقع به دنبال یافتن پاسخی برای این پرسش است که تأثیر ساختار حقوقی مراجع بررسی کننده دعاوی کارگری و کارفرمایی (هیأت‌های تشخیص و حل اختلاف) بر عملکرد آنها چیست؟

با توجه به پیچیدگی موضوع و فقدان سابقه پژوهشی قابل توجه مقرر گردید در ابتدا فاز صفر یا مطالعه اکتشافی طرح مذکور در سطح استان تهران انجام پذیرد و سپس با توجه به نتایج آن مطالعه طرح اصلی به مرحله اجرا درآید. به این منظور مطالعه اکتشافی با اهداف بررسی ادبیات موضوع، تعیین و تدوین چهارچوب نظری، دقیق نمودن سوالات اصلی و فرعی و فرضیات، تعریف مفاهیم، متغیرها و شاخص‌ها، تهیه و ارزیابی اولیه پرسش‌نامه‌ها و سئوالات مصاحبه و پایانی آنها، تعیین جامعه نمونه آماری علمی، تعیین روش تحقیق، دقیق نمودن هزینه‌های تحقیق، بررسی موانع و مشکلات تحقیق و چگونگی رفع آنها، تعیین دقیق فصول گزارش و سامان‌دهی تحقیق تهیه و در محدوده استان تهران اجرا گردید. بر مبنای مطالعه صورت گرفته در انجام این پژوهش موانع و مشکلاتی وجود دارد که عمده‌ترین آنها به طور خلاصه عبارتند از:

عدم همکاری کارفرمایان و نمایندگان آنها، عدم همکاری مناسب ادارات کار و امور اجتماعی ناشی از ازدحام در آن ادارات و احتمالاً دیدگاه‌های خاص نسبت به موضوع پژوهش، پیچیدگی موضوع و نبود پرسشگرانی که حداقلی از آشنایی با موضوع تحقیق را داشته باشند که موجب صرف وقت بسیار زیاد برای آموزش آنها می‌شود، مشکل بودن آزمون برخی از فرضیات از طریق اطلاعات آماری، عدم شفافیت پاسخ‌دهندگان تحت تأثیر شرایط محیطی ادارات کار و امور اجتماعی و همچنین وجود سود و زیان شخصی.

عمده‌ترین راه حل برای کاهش تأثیر عوامل منفی برگردآوری اطلاعات و تجزیه و تحلیل نهایی آنها اولاً، محدود نمودن حوزه کالبدی گردآوری اطلاعات به ادارات کار و امور اجتماعی و مراجع حل اختلاف و متنوع نمودن مکان‌هایی که برای گردآوری داده‌ها استفاده می‌شوند و ثانیاً، بازنگری در پرسش‌نامه‌ها و سئوالات مصاحبه و پایانی آنها، جامعه نمونه آماری، روش تحقیق و هزینه‌های طرح پژوهشی می‌باشد.